

MÄNGEN

Nr 1/79

LÄTT BLANDAT FRÅN BRUKEN KOSTA · BODA · ÅFORS · JOHANSFORS · SKRUV · MÅLERÅS

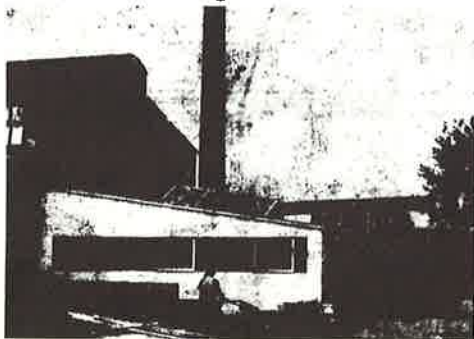
GLASSKOLAN

Nordens första glasskola klar. Det lovar man i tidningen Kronobergaren av den 1 augusti 1959. Den tidningen hittade jag vid renovering av ett rum i den gamla glasarbetarbostaden i Boda, där jag bor nu.

Så kom det sej också att det blev intressant att följa upp hur det är ordnat med utbildning av glasarbetarna i dagens glasskola.

Ove Alström

*Nordens första
glasskola klar*

Nordens, eller som det också heter, Skandinaviens första Glasskola, startade undervisningen i augusti 1959.

Lokaler hade man fått i Kosta Glasbruk, i den tillbyggnad av hyttan som vetter mot marknadskontoret.

Det var bristen på kvalificerade glasarbetare som föranledde Kosta Glasbruk att ta initiativet till skolan, som inte var av s.k. inbyggd typ, utan helt fristående från bruket.

Skolan beräknades kunna utbilda 10 elever i glasblåsning främst, under två år. Eleverna skulle tillgodose hela glasindustrin med färdiga uppblåsare, det var utbildningsmålet.

Lärare skulle vara, enligt Kronobergaren, Bror Hausenkampf.

Både Staten och Landstinget satsade pengar i skolans utrustning och stipendier till eleverna.

Det var då det, 1959, enligt det gamla numret av Kronobergaren, som Mängen läst.

Hur dan verkligheten blev kan vi bara ana. Skolan lär bara ha fungerat ett år.

GLASSKOLAN IDAG

Om dagens glasskola har Mängen haft ett samtal med skolans rektor, Rolf Brandström.

Det var i slutet på 50-talet som skolan startade som inbyggd ettårig glasskola i Nybro Yrkesskola. Från 1968 har skolan haft hyrda lokaler i Orrefors Glasbruk. Skolan ingår ännu i Nybro Yrkesskola och Rolf Brandström har varit rektor sedan 1966.

Från början hade man bara egna elever. I dag finns också elever från Konstfack på skolan. Totalt tar man in 20 elever. Av dem kommer 8-9 från Konstfack.

Utbildningen är tvåårig för de ordinarie eleverna medan konstfackarna går 20 veckor plus 4 veckor senare. Dessutom ordnas en sommarkurs som är öppen för alla med dokumenterat intresse för glasutbildningen och man sätter konstnärligheten främst i uttagningen. Målet för utbildningen är tvåfaldigt:

1. Industrin behöver kunniga glasarbetare som kan blåsning, slipning och gravering.
2. Man vill bevara och hålla hantverket vid liv.

FORTS. MITTEN

Köp Hus!

Under de senaste fyra-fem åren har företaget sålt många av sina bostadsfastigheter i huvudsak till anställd personal. Närmare bestämt rör det sig om 60-talet hus. Omfattningen per år har varierat och 1978 var försäljningen inte så omfattande, men i år har redan 7 fastighetsförsäljningar skett, varav de flesta i Åfors.

80 HUS — 170 LÄGENHETER

Vid budgeteringen i höstas ägde vi fortfarande 80-talet fastigheter för bostadsändamål med 170 lägenheter. Därav är över hälften av den arten att de kan användas som en- eller tvåfamiljsbostäder och således bör vara intressanta köpeobjekt för privatpersoner.

ALLA HUS SKALL SÄLJAS

Företagets politik att fortsätta med avvecklingen av bostäderna ligger fast. Det finns flera skäl till detta. Dels vill vi frigöra kapital, som kan investeras i vår egentliga verksamhet - glastillverkningen, dels går bostadsförvaltningen som bekant med förlust och slutligen måste man nog tillstå att bostadsfastigheterna sköts bättre i privat ägo, då vi saknar organisation och resurser att klara av detta.

GYNNSAMT ATT ÄGA PRIVAT

Man bör i detta sammanhang också kanske peka på att det är gynnsammare för en privatperson än för företaget att äga fastigheten. Till exempel är hyresinkomsten för en privat ägare skattefri i en- eller tvåfamiljslägenhet, vilket den inte är för företaget. Ränteavdragen blir också förmånligare genom marginalskaftens effekter.

Är Du intresserad av att köpa huset Du bor i eller något annat som vi äger, så ring gärna. Vi hjälper till med kalkyler, lånefrågor etc.

Göthe Gustafsson

SPAR-79

Nu skall vi alla hjälpas åt med att spara. En kampanj för den sakens skull dras i gång nu i vår.

Anders Engström berättar om sparkampanjen i denna artikel.

Ett bra exempel på sparandets betydelse ger han: Om var och en av oss sparar 10 kr om dagen, så betyder det en årlig inbesparing på 2 miljoner kronor. För att tjäna in en sådan stor summa genom ökad försäljning krävs en merförsäljning på 10 miljoner kronor.

Eller som någon stor finansman sagt: Konsten att bli rik består inte i att tjäna mycket, utan i att ha små utgifter.

Företagets resultat för 1978 blev inte tillfredsställande. Orsaken till detta är i huvudsak att hänföra till den återhållsamhet som varit rådande på den svenska marknaden samt till de problem som vi haft vid inkörning av den nya hyttan i Kosta. Dessutom har resultatet belastats med etablerings- och introduktionskostnader för de under 1977 bildade säljbolagen i Frankrike och Schweiz.

För 1979 räknar vi enligt budgeten med ett väsentligen förbättrat resultat. Dock når resultatet inte upp till den nivå som är önskvärd och som behövs för att på sikt ge företaget en trygg och stabil utveckling.

SPARKAMPAJ

Mot bakgrund av detta har företagets styrelse beslutat att genomföra en sparkampanj under 1979. Sparkampanjen är en av flera aktiviteter som ingår i ett fastlagt åtgärdsprogram för 1979 och som till flera delar i första hand syftar till att förbättra företagets resultat på såväl kort som lång sikt. Hur denna kampanj skall genomföras och organiseras framgår nedan.

För att en sådan här sparkampanj skall bli lyckosam fordras det att vi alla hjälps åt. Var och en inom sina respektive områden måste medverka för att resultatet skall bli så gott som möjligt. Givetvis är förutsättningarna olika för olika befattningar vad gäller möjligheterna att spara, *men ingen insats anses vara för liten.*

Om man gör ett litet räkneexempel finner man att en så ringa inbesparing som 10 kr/dag av var och en av oss ger en total årlig inbesparing av ca 2 milj. kr. För att tjäna in samma summa genom ökad försäljning krävs en merförsäljning av ca 10 milj. kronor.

ORGANISATION OCH GENOMFÖRANDE

Sparkampanjen genomföres med hjälp av arbetsgrupper.

K-V Fornell är ansvarig för att det inom varje bruk startas arbetsgrupper med platschefen som ledare och samordnare. För HK i Kosta inrättas särskilda grupper med Anders Engström som samordnare. I grupperna ingår representanter för ekonomi, marknads- och personalfunktionerna, tekniska och inköp.

Arbetsgrupperna bearbetar materialet som ställs till förfogande och kommer sedan med förslag och rekommendationer. Arbetet i arbetsgrupperna förutsättes också leda till direkta resultat på respektive bruk och HK som en följd av diskussionen. Arbetsgrupperna skall verka för att sprida en större kostnadsmedvetenhet på den egna arbetsplatsen. För att resp. arbetsgrupp skall kunna få mer information om kostnader mm, är Tomas Ragnarson kontaktman på ekonomiavdelningen. Tomas kan utnyttjas för kompletterande information och förklaringar.

TIDSPLAN

1. Under februari månad sammanträder de olika grupperna.
2. Första avrapportering senast den 15 mars.
3. Arbetsgrupperna skall verka under hela 1979. Arbetsgrupperna skall följa upp resultatet av sparkampanjen inom resp. bruk och HK samt kontrollera att beslutande åtgärder fullföljes.
4. Uppföljning av arbetet sker sedan i påföljande nummer av Mängen.

M Ä N G E N

Personaltidning för
Kosta Boda AB, 360 52 Kosta
utgiven i mars 1979.

Redaktionskommittén:

Bernt Axelsson

Hans Israelsson

Pat Johansson

Gunnel Lorentz

Gunilla Persson

Tommy Ragnarsson

Redaktör:

Ove Alström

Ansvarig utgivare:

Erling Karlström

Innehållet i Mängen får återges eller citeras om källan anges enligt följande: »Mängen, personaltidning för Kosta Boda AB.»

Mängen ISSN 0345 - 8261

ERLING KARLSTRÖM:

Bokslut 1978

Just nu håller ekonomiavdelningen på med bokslutsarbetet som allra intensivast. Vi vet ännu inte hur det slutliga bokslutet kommer att se ut. Det återstår en del arbete med värderingsfrågor och bokslutsdispositioner att ta ställning till och diskutera med våra revisorer.

Även för de utländska dotterbolagen återstår en del arbete innan allt är klart. Vad gäller tredje tertiet kan vi emellertid konstatera, att vi i stort följde den uppgjorda prognosen, innebärande en förbättring av resultatet jämfört med läget efter andra tertiets slut den 31.8, vilket är en naturlig utveckling. Slutresultatet för 1978 är emellertid som vi tidigare konstaterat ej godtagbart.

I nästa nummer av Mängen kommer Anders Engström att ge kommentarer till bokslutet.

Nytt år med nya problem och svårigheter?

Ja, naturligtvis kommer vi att få problem också under 1979 av skilda slag. Dom skall vi tillsammans försöka lösa på ett positivt sätt.

Under de två månader, som hittills har gått, är det väl framför allt oroligheterna i Iran som påverkat oss genom kraftiga prishöjningar på olja och övrigt bränsle. Sedan oktober månad 1978 har oljepriset på vår vanligaste olja EO1 stigit med 24%.

Denna prisökning betyder räknat på en årsbasis nästan 1,5 milj kronor! Detta kräver naturligtvis åtgärder av olika slag. Även blypriset har stigit kraftigt på världsmarknaden och påverkar våra kostnader.

Beträffande försäljningen har faktureringen totalt i januari överstigit budgeten och även februari verkar klara sig. Vad gäller den svenska marknaden kan vi konstatera, att julhandeln inte gick så bra som handeln hade hoppats utan en hel del lager finns kvar, vilket gör att handeln i Sverige intar en försiktig attityd till framtiden.

Naturligtvis utgör den besvärliga vintern också ett problem för detaljhandeln. Folk ger sig bara inte ut och handlar i sådant busväder.

Nytt år med många möjligheter?

Ja, naturligtvis ger oss år 1979 chansen att utveckla oss i rätt riktning med bättre resultat och därmed större framtidsmöjligheter.

Nya Hyttan i Kosta fungerar och hittills i år har alla bruken lyckats uppnå sin produktionsbudget. De produktionsstörningar som vi hade i fjol räknar vi inte med skall uppkomma i år. Vi har dessutom skaffat oss större kapacitet i Målerås för att kunna klara leveranserna av de s.k. Målerås-blocken.

En intensiv produktutveckling pågår för att kunna utnyttja nya produktionsmetoder i Nya Hyttan och runtom på våra bruk.

Exportförsäljningen verkar få en fortsatt positiv utveckling. Intresset för Kosta Boda på den Stora Atlantic Citymässan i USA var stort och detta har understrukits vid besök av de amerikanska inköparna här i Kosta under de senaste veckorna. Vi planerar bl.a. en stor kampanj i Kalifornien under hösten 1979.

Marknadsavdelningen håller just nu på med att ladda upp för årets viktigaste mässa, Frankfurtmässan, som i år startar den 3 mars. Låt oss hålla tummarna för framgång även där!

Bland de goda möjligheterna räknar vi också sommarens turistförsäljning. Även här är planeringen i full gång. Bland annat kommer vi att ha den ombyggda sekundabutiken i Boda färdig, liksom bättre utrymme i Kosta.

En broschyr för att locka turisterna just till våra bruk är också under arbete. Vi räknar med att varuförsörjningen till sekundabutikerna skall bli bättre genom att en stor del av sekundalagret nu är samlat till Skruv.

En annan viktig möjlighet för oss att nå ett bättre resultat är att försöka SPARA tillsammans. Läs mer om vår sparkampanj i Mängen! Låt oss göra sparsamheten till en sport. Vi har säkert alla någon idé hur vi skall kunna spara!

När nästa Mängen kommer hoppas jag att våren gjort sitt intåg och att köplusten hos våra kunder har infunnit sig på allvar.

Erling Karlström

Glasma AB

Det har i ett antal artiklar i Mängen talats om pellets och detta har varit ett arbetsnamn.

Nu har företaget, som skall tillverka de här pellets åt oss, fått ett namn - Glasma AB i Emmaboda.

Till VD för det här företaget har utsetts John Magnusson, Orrefors.

Som jag rapporterade i förra Mängen har arbetet med mængstationen påbörjats och för närvarande är en hel del av utrustningen på plats. Således finns silos på översta planet i P 32-hyttan på Emmaboda Glasverk och därunder arbetas med olika byggnadsarbeten för uppsättning av den följande utrustningen.

Arbetet fortskrider så vitt man kan se planenligt och förhoppningen är att pellets skall kunna levereras från Glasma någon gång under hösten 1979.

Arbetsgrupp för transport och utrustning

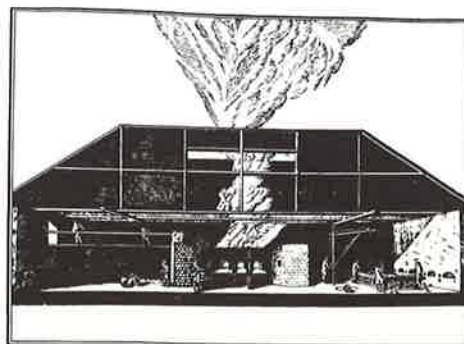
En mindre grupp arbetar för närvarande med att lösa transporterna till och från Glasma AB samt mottagning och hantering vid de enskilda bruken. Dessutom arbetar vid bruken, i varje fall vid Kosta Boda, en grupp också med hanteringsutrustning som sedan skall överföras till den centrala gruppen. Avsikten med dessa gruppers arbete är att finna lösningar som kan genomföras på de olika bruken så att hanteringen av pellets kan ske på ett så förnuftigt sätt som möjligt.

Glassatser

Inom glasindustrin finns för närvarande ett otal olika glassatser. Detta antal glassatser måste nedbringas till ett minimum för att det hela skall kunna bli hanterbart. Många gånger skiljer det endast några gram avfärgningsmedel mellan olika glassatser och det bör vara möjligt att komma överens om ett väsentligt mindre antal satser. Skulle alla glassatser som tillverkas i dag hanteras på Glasma AB skulle det bli mycket ohanterbart och därmed dyrbart.

I nästa nummer av Mängen kommer ännu en rapport.

Stig Rasmusson

GLASSKOLAN

Lever med glaset

Skolan har ett elevhem i Orrefors med plats för 20 inackorderingar.

Alla elever äter skolfrukost, precis som i alla andra skolor och eleverna kan få samma studiestöd och studielån, som gäller för alla. En del elever går på utbildning betald av AMS.

Av skolans egna elever finns två sorter, de med yrkesambitioner och de med konstnärliga ambitioner. Att bo tillsammans och arbeta tillsammans skapar en tillvaro som i detta fall helt kretsar kring glaset.

Under åren har det också varit många elever från andra länder på skolan. Med dem har kommit impulser från andra kulturer och berikat skolarbetet. Så är det t.ex. i årets kull.

Intresset för skolan är utomlands mycket stort. Det finns heller ingen liknande skola någon annanstans i världen, tror rektor Brandström.

USA har ett 20-tal glasskolor, mest knutna till universitet. Utbildningen är mycket yttlig. Lärarna på dessa skolor tillhör dem som främst söker plats på Glasskolan. Västtyskland har egna glasskolor med mycket omfattande teoretisk utbildning, liksom Polen, som har en stor skola med lång teori.

Intagning

Till Glasskolan i Orrefors har man företräde som svensk eller skandinavisk medborgare. Vi har ju som bekant gemensam arbetsmarknad. I mån av plats får sedan andra nationers medborgare komma till skolan.

Just nu finns elever från både Norge och Island på skolan. Från Australien, en stipendiat, som har en motsvarande fil.mag. Eleverna är i alla åldrar från 16-39 år.

Under skolans första år var det vanligare med elever från andra länder och det berodde på att intresset för skolan i Sverige då var ganska svalt.

Ett gediget rykte för kvalitetsutbildning har skolan fått och det sitter i. Det finns personer som i fem års tid ansökt om plats på skolan. De allra flesta utlänning-

arna, som kommer till skolan, är mestadels redan utbildade i andra ämnen, ofta akademiker.

Läroböcker

Till glasskolan har man blivit tvungen att göra egna läroböcker. Det »smala» ämnet har inte lockat någon att skriva tidigare.

Nu finns två mycket bra kompenider. Det »gröna» kompendiet är skrivet av John Magnusson och behandlar »glaset egenskaper och tillverkning». Det är utarbetat i samarbete med Skolöverstyrelsen. Nu finns också Ingvald Westholms

kompedium, det »blå», som behandlar arbetsmetodik.

Glasskolan har tre lärare. T.f. huvudlärare är Ingvald Westholm, som svarar för administration, teori och cirka 14 timmars praktisk undervisning i veckan. Ingvald har själv jobbat både i hytta och sliperi. Sven-Erik Sjöo är praktiklärare och har också ett förflutet som glasblåsare. Han undervisar i de varma teknikerna.

För undervisningen i slipning och gravering, de kalla teknikerna, är Bernt Muller ansvarig. Han har en 2/3 dels tjänst och har tidigare också arbetat i glasbranschen, senast på Skruv.

VART TAR DOM VÄGEN?

Ingvald Westholm gjorde 1978 en inventering av vart skolans elever tagit vägen. Det visade sej att Orreforsgruppen tagit hand om 62% av eleverna och övriga bruk resterande 38%.

I klartext betyder det att Orreforsgruppen anställt ett 30-tal av skolans elever. Till Kosta Boda - eller Åforsgruppen - som det hette förr, har 14-15 elever gått. Det finns ingen uppföljning som visar om och hur länge man stannar på bruken.

Eget skolhus 1979

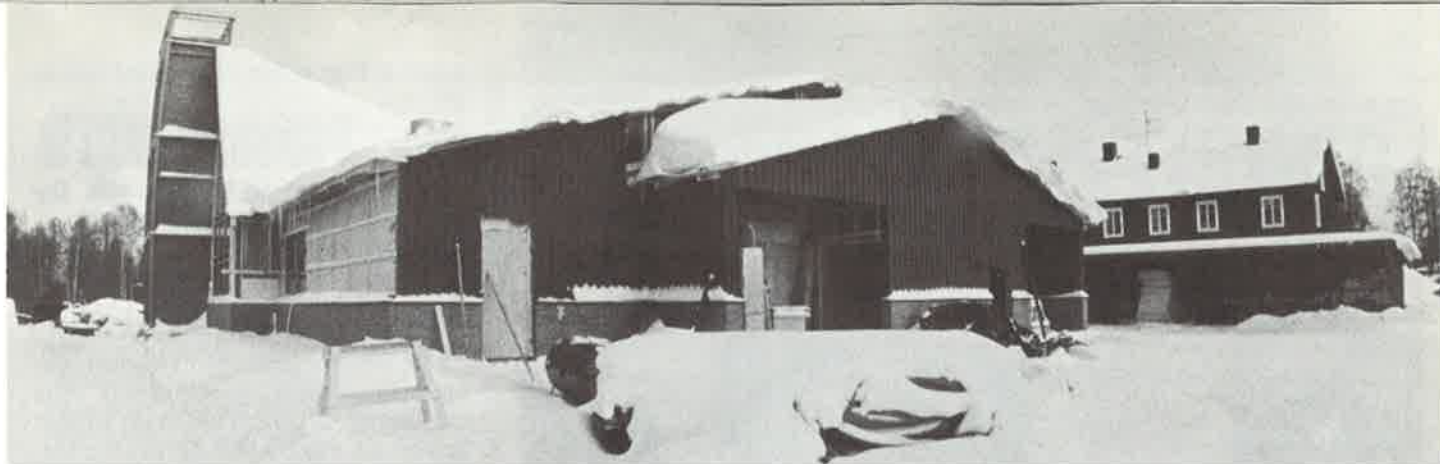
I orrefors bygger man just nu på den nya skolan. Det blir en byggnad med både hytta och skolsalar. Arbetet kommer att bli mycket lättare där, för både elever och lärare. Man har satsat på att göra en driftbillig byggnad, där man tar tillvara all spillvärme för lokal- och vattenuppvärmning. Man installerar också modern reglerteknik till ugnar och maskiner.

Från Orrefors Glasbruk köper man sådana tjänster som glassmältning t ex. Det är också anledningen till att man velat lokalisera skolan intill ett glasbruk i drift.

Kostnaden för skolan med utrustning ligger på riksmedeltalet för gymnasieelever. Utrustningen i sej är något billigare än för en vanlig verkstadsskola.

Den nya skolan har plats för 32 elever. Det blir 16 på den 2-åriga kursen, där första året tillbringas på skolan och det andra året ute i industrin med bl.a. 4 dagars miljöpraktik till avtalsenliga löner. Där sker anpassningen till det framtida jobbet.

De övriga 16 eleverna består av konstfackare och sådana som dokumenterat sitt intresse för glaset. Den senare kursen är enterminkurs, med start både på hösten och våren. Därtill kommer sommarkursen.

HANS NYSTRÖM, ÄFORS

— Jag säger samma sak nu, som när skolan startade, att det är bättre med utbildning vid bruken. Hit till Äfors har det inte kommit någon från Glasskolan.

Det blir väl mest utbildning av konstnärligt arbetande glasarbetare, vad jag förstår. Det går ju inte heller av transportskäl att skicka elever så långt bort till skola. Sen när dom är klara så blir det väl att de stannar där dom fått sin utbildning.

Här i Äfors har vi utbildat 7-8 stycken de senaste åren. Vi använde bl a 25-kronan. Äldre glasarbetare var lärare. Det blev ungefär 15 timmars undervisning. Teorin var omkring 15 timmar. Bengt Gustafsson från Kosta svarade för teknik, Försäkringskassan om olika försäkrings- och sociala frågor och kunskaper om facket från ombudsman Bernt Svensson i Nyboda. Det ser vi idag, hur fint det fungerar. Vi har en bra förnyelse av glasarbetare här.

REIDUN ANGEL, 31 år, från Oslo. Elev

Har tidigare gått Konstfackskolan i Oslo 4 år och arbetat som keramiker i 4 år med egen verkstad.

Reidun är mycket nöjd med undervisningen. Hon tycker att lärarna är mycket bra och kunniga i sina ämnen.

— Det svåraste är att efter så många år som egen herre lugna ner sej och komma in i den rytmen som krävs för att man skall lära sej något.

Det finns en hel del grejer på skolan som inte fungerar nu, maskiner och sådant, men det beror väl på att allt är utslitet nu och till hösten skall man in i nya skolan.

Det är lite jobbigt med alla nya ord och nya begrepp. Två och en halv timme 4 gånger i veckan - det bara snurrar till slut. Man kommer till en mättningspunkt, då man inte längre kan ta emot mera.

Det som var dåligt var att man fick besked om intagningen så sent, i juli. Då måste jag hinna avveckla min verkstad och hyra ut mitt hus innan skolan började. Nu bor jag på elevhemmet och betalar 200 kronor i månaden, det tycker jag är ganska billigt. Vi får ett mål mat om dan på skolan, men den maten tycker jag är så dålig.

Reidun sa också: »Glas är så varmt och lera så kallt» som förklaring till hennes nya kärlek, glaset.

— Det man har lärt sej det är att man måste arbeta lugnt, men fort likaväl. Man måste följa glasets egen rytmen.

RÖSTER OM SKOLAN:

HYTTMÄSTARE BERT JONSSON BODA

— Så länge som skolan funnits till kan jag bara minnas en 4-5 elever som gått till industrin. Till Johansfors minns jag att det kommit 1 glasarbetare, men han är inte kvar i glasbranschen nu. Till Boda har vi inte fått någon alls.

Skolan borde legat på neutral plats. I Växjö, intill Glasinstitutet, vore bättre. Nu blir det väl att eleverna stannar där de fått sin utbildning - i Orrefors alltså.

Jag tycker att de lär sej bättre på bruken. Pengarna borde ha fördelats mellan bruken för internutbildning i stället för till skolan.

Vår egen internutbildning är bra. 1974 och 1975 hade vi skola på lördagarna för folk från Boda och Johansfors omkring 40 tim. 1976 var det vidareutbildning.

Det blev utbildning i blåsning och ben- och fot. Då, 1974-75, hade vi brist på folk, då var vi tvungna att utbilda själva.

I dag lär vi upp folk i verkstäderna. De får börja underifrån. Vi har ju anställningsstopp så det är vårt eget folk vi tar.

NORMAN MILLER, 39 år, amerikansk medborgare. Elev

Norman har bott i Sverige i 10 år, men hörde talas om Glasskolan först ett par månader innan skolan började.

Han har ett förflutet som flitig globetrotter. Inte mindre än 25 länder har han rest i under 7 års tid, innan han kom till Sverige.

Nu bor han ute i naturen, i ett ensligt hus, tillsammans med sin danska fru och barn.

Norman säger, att han är »tänd på glas». Det var genom en tillfällighet som han kom i kontakt med glas och blev mer och mer intresserad. För honom är glaset lika intressant både som hantverk och konstnärligt uttrycksmedel. Ännu vet han inte vart skolans utbildning skall leda.

I teorin har man nu kommit till hur man bygger ugnar och glasets sammansättning bl.a. Det är mycket intressant, tycker Norman, som också säger att utbildningen är bra.

Men det blir nog för mäktigt att gå två år, befärdar han.

HANS HOLMERUD, NYBODA Elev på skolan 1970-72

— Det är stor skillnad på utbildningens kvalitet mellan brukens internutbildning och Glasskolans. På skolan utbildas man i *allt om glas*.

På skolan blandas elever från Konstfack med skolans egna elever. Man bor ihop, lever med glaset och diskuterar varandras villkor. Det ökar förståelsen mellan dessa två grupper. Till exempel kan en f.d. Glasskolelev bättre förstå och tolka anvisningar i en provverkstad där en formgivare leder arbetet.

På bruken förstår man inte att ta tillvara kunskaperna hos Glasskolans elever. Bruken måste samarbeta med skolan, annars är den fina utbildningen bortkastad.

Glasskolan kan hjälpa svenskt glas på fötter.

Vad man inte fattar här är att skolan är unik i världen. Därför är den också väldigt intressant för alla utlänningar som söker plats.

Då jag gått ut skolan sökte jag plats i industrin. Det var dåliga tider då och jag fick bara ett erbjudande, att få en egen verkstad för formgivning, som jag inte tog.

CARL KIHLEBERG, 37 år.

Före detta formgivare på Boda Glasbruk,
Elev

Jämfört med att stå framför degeln, med det varma glaset, blir alla andra upplevelser bleka, säger Carl.

— Ju mer jag lär mej om glaset, ju viktigare känns det att lära sej hantverket.

Först var jag bara intresserad av glas som konstnärligt uttrycksmedel. Jag har fått en ny inställning till hantverket genom skolan.

Samtidigt är jag medveten om, att den här kunskapen jag får, dödar den spontana lusten att gå på bitarna, för att jobba fritt. Det verkar som om det är svårt att göra fria saker när man lärt sej mycket teknik. Teoretiskt bör det gå, men i verkligheten är det inte så.

Ta Krister till exempel, han har blåst glas i 12 år, men han bad Reidun att blåsa några nubbeglas åt sej. Då Reidun undrade varför han inte blåste själv, så sa han: — Jag kan inte få dom snea som du.»

Det är väl ungefär som att om man lär sej spela musik efter noter, så kan man inte längre spela utan.

Eftersom det finns så få kunniga glashantverkare kvar och det verkar att bli färre hela tiden, så tycker jag det är viktigt att skolan finns kvar. För på skolan handlar det bara om hantverket. Om man sedan vill använda kunskaperna konstnärligt, så finns det nära hundratalet skolor världen runt att välja bland. Ingen skall säga, att Glasskolan är en lekskola, för det är den verkligen inte. Det är en hantverksskola.

ELLA HAMMARSTEDT, MONICA JOHANSSON, SVEA STRAND

Nya STANSEN

Sedan början av 70-talet har en del fakta behandlats med hjälp av data på Kosta. Man registrerade på magnetband till helt nyligen.

I dag är en helt ny utrustning under inkörning i Kosta.

Den nya »stansens» chef är Magnus Henrysson. Han kom från Frigoscandia i Helsingborg i november för att ta hand om den förnyade avdelningen.

Till sin hjälp har Magnus åtta damer och en del maskiner. Personalen jobbar tillsammans på hel- och deltidstjänster omkring 5 timmar vardera eller 40 timmar om dagen.

VAD GÖR MAN

Varje måndag, onsdag och fredag snurrar maskinerna för att registrera läget när det gäller order, fakturering och lager.

Dessutom använder man datan för att göra redovisningar (ekonomi), behandla lönerna, göra frånvarostatistik och föra kunders och leverantörers rescontra. Och en hel del annat.

SÅ HÄR GÅR DET TILL

Det som skall in på datan skrivs ut i särskilda skrivenheter som ser ut som in-

ULF MÅNSSON, MAGNUS HENRYSSON.

byggda skrivmaskiner. På Kosta finns två stycken dubbelbemannade sådana skrivbord med fyra skrivenheter.

Utskriften lagras på en »deskette» som kan liknas vid en liten singelskiva. Den är magnetbelagd liksom det gamla bandet.

»Desketten» sättes i en läsenhet, en maskin som kan tyda de inspelade signalerna på skivan. De går vidare per telefon till Flygts stora datacentral.

Nu finns de nya informationerna i Lindås. Där behandlas de enligt de program som är förutbestämda.

LIZZY CHRISTENSSON

Efter några timmar är alla fakta i ordning för utskrift i klartext på långa listor. På Kosta står ännu en maskin redo att göra denna utskrift. Signalerna kommer via televerkets ledningar från Lindås. Kosta har en fast linje till Flygts. Listorna skrivs ut med 3 eller 4 kopior, beroende på hur många människor som måste ha tillgång till informationerna.

På »nya stansen» finns också andra maskiner som hjälp med att t.ex. skilja blanketterna från varandra, ta bort carbonpapper och sortera kopiorna.

Magnus har en liten terminal som han använder bl.a. för att testa nya program med. Han ringer upp datan i Lindås och lägger telefonluren på sin terminal. Sen kan han via olika koder köra tester av nya program t.ex.

ADB BRANSCH MED FART

Automatisk DataBehandling behövs. Det sparar många människors möda och massor av statistik skulle vara helt omöjlig att göra utan datan.

I dag har företagsledningen nästan daglig

kontroll över order, fakturering och lager t.ex.

Det måste också betyda mycket för planeringen av produktionen att veta vad som finns i lager och vad som säljs. Datan kan snabbt svara beslutsfattarna.

Våra löner räknas ut med hjälp av datan, hur mycket som skall betalas i skatt, till facket och hur mycket du får i handen. Eller snarare hur mycket datan överför direkt till ditt lönekonto i banken. Datan minns månad för månad alla fakta om Din lön så att Du kan få ett korrekt besked vid årsskiftet för din deklaration.

Framtiden kommer säkert att innebära ett ännu större utnyttjande av datan.

Ove Alström

Fotnot

»STANSEN» fick namnet för länge sedan, i datans stenålder, då man stansade hålkort. Man kunde lagra information genom att stansa olika hål i kort som sedan med hjälp av sorteringsmaskiner kunde tydas. Hålen i korten var alltså datans språktecken då.

Reda i Glaskammaren

Nu skall det bli ordning och reda i den gamla glaskammaren, säger KV Fornell, då Mängen frågar. — Nu är det ju så att flödet av produkter utgår från mitten av glaskammaren, men det skall ändras. Vi flyttar till ena änden så att man får en bättre anpassning till hyttans produktion. Vi skall också se över och förbättra de enskilda arbetsplatserna. Dessutom räknar vi med att tjäna på mindre kassation bl.a.

Eventuellt måste vi installera någon ny rullbana. Hela arbetet skall vara helt klart i maj månad.

SODA, SAND M.M.

Intressanta siffror dök upp på redaktionen härom dagen. En liten förteckning över de råvarumängder som gått åt på Kosta under 1978.

Sand	1.566.350 kg
Pottaska	497.370 kg
Blymönja	475.175 kg
Blysilikat	171.250 kg
Soda	139.000 kg
Kalisalpeter	51.500 kg
Natronsalpeter	44.500 kg
Borax	39.250 kg
Antimortriorid	15.200 kg
Baryt	14.950 kg
Arsenik	4.800 kg
Summa	3.019.345 kg

De armstarkaste killarna på Kosta lär vara de som blandar mäng.

STIPENDIER

Det var en representativ del av småländskt glasblåsarkunnande som fick mottaga belöningar vid den årliga julmarknaden på Smålands Museum.

För yrkesskicklighet som glasblåsare fick Fred Gustafsson, Orrefors, Ivar Carlsson, Gullaskruv, Bengt Algotsson, Johansfors, och Harald Theander, Kosta, 1978 års Hald-Gate-stipendier.

Stipendierna överlämnades av kommunfullmäktiges ordförande Ingvar Domini-que och hittills har endast ett 30-tal glasarbetare tilldelats denna utmärkelse.

RÅDGIVARE

Svenska Fabriksarbetareförbundets klubbar i Kosta Boda har utsett följande försäkringsrådgivare:

Kosta	Lars-Gösta Magnusson
	Jan Hammerby
Boda	Tord Bråneus
Åfors	Willy Lyska
Johansfors	Bengt Karlsson
Skruv	Roland Karlsson
Målerås	Bo Andersson

Dessa har till uppgift att hjälpa sina kamrater att göra försäkringsanmälan, påminna dem om att vid sjukdom över 30 dagar, utgår ersättning ifrån AGS osv. Han bör också hjälpa sina kamrater med enklare försäkringsproblem som uppstår samt att tillse att de får de rätta kontakterna i mera komplicerade frågor.

SEMESTERLÖN

Överenskommelse har träffats med Fabrikssklubbarna på respektive bruk angående löneutbetalningar i samband med semestern 1979 enligt följande:

Semesterlön utbetalas den 20.6. 1979.

- Semesterlön utgår för det antal semesterdagar (betalda dagar), som den anställda personligen meddelat till lönekontoret. Blankett för detta, innehållande uppgift om betalda resp. obetalda dagar, utsänds omkring den 1 maj 1979.
- Försäkringspremien för juli intas på semesterlönen.

Ordinarie förskott för juni utbetalas den 29.6.1979.

Slutlön för juni och juli utbetalas den 15.8.1979.

PERSONALNYHETER

BÖRJAT

KOSTA

Eivor Rasmussen	glask.
Laila von Wendel	gravörl.
Jan Johansson	hyttan
Herman Wintersteller	hyttan
Björn Larsen	hyttan
Lars-Erik Hansson	hyttan
Ingvar Karlsson	hyttan
Liselotte Nilsson	exportavd.
Steve Andersson	exportavd.
Inga Rothman	stansen

BODA

Vincent Franzen	B-N lager
-----------------	-----------

ÅFORS

Jan-Åke Bengtsson	hyttan
Anita Flå	kontoret

JOHANSFORS

—	Harry Englund	sliperiet
---	---------------	-----------

SKRUV

Sivert Svensson	smältn.
-----------------	---------

MÅLERÅS

Karl-Olof Erlandsson	glask.
Arjo-Liisa Erlandsson	glask.

SLUTAT

Irene Theodorsson	hyttan
-------------------	--------

Gertie Berg	glask.
-------------	--------

Marie Nyström	glask.
---------------	--------

Harry Englund	sliperiet
---------------	-----------

TROTJÄNARE

Strax före jul förra året, den 20 december, delade företaget ut 19 minnesgåvor till trotjänare. Den här gången var det flest jubilarer från Skruv. Kosta och Målerås hade fyra vardera.

Vi gratulerar alla på Sten Roberts bild.

Sigfrid Book	Skruv
Roland Arvidsson	Skruv
Birgit Eriksson	Skruv
Olle Jonsson	Skruv
Stig Jonsson	Skruv

Börje Karlsson	Skruv
Kurt Karlsson	Skruv
Åke Karlsson	Skruv
Bertil Pettersson	Skruv
Alfon Gill	Skruv
Edith Petersson	Skruv
Frank Johansson	Målerås
Manne Johnsson	Målerås
Rolf Carlsson	Målerås
Göta Engdahl	Målerås
Curt Ahlqvist	Kosta
Bertil Ericsson	Kosta
Gerhard Moschna	Kosta
Curt Ottosson	Kosta

Bytes

SAXAT

Sovsäck
för 2 använd endast en gång, bytes mot barnvagn.
eft. kl. 18.00.

PENSIONÄRER

Nu har åter en grupp trojänare lämnat företaget.

Den 21 februari var det en liten högtid på Gästgården i Kosta.

Dit kom de tre pensionärerna på bilden, fr.v. Harald Johansson, Kosta, Hugo Jacobsson, Nybro, och Erik Magnusson, Kosta.

Vid samma tillfälle pensionerades också Herbert Svensson, Kosta, Torsten Hamnerby, Lenhovda, Ingvar Abrahamsson, Kosta, och Nils Tenglid, Bara.

Boda bygger om sekundan

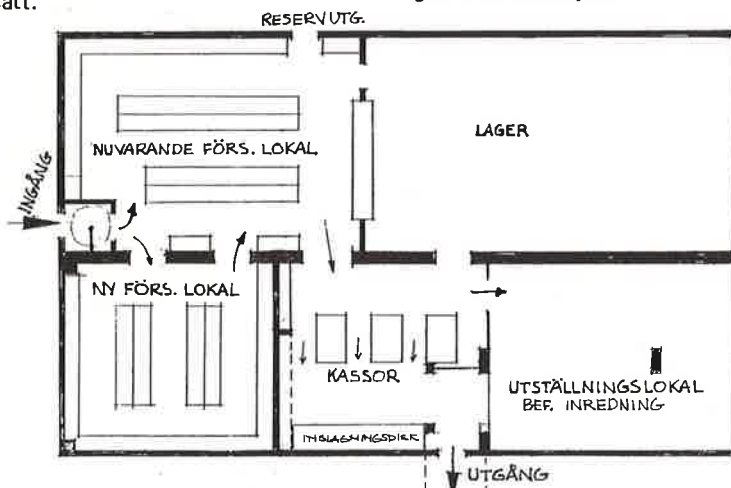
Nu skall Boda få en rationellare sekundaförsäljning, berättar Staffan Bergström för oss.

För att bättre kunna ta emot den allt större mängden av turister (1978 = 250.000), som söker sej till bruket har vi börjat bygga om sekundan.

Den gamla butiken har blivit för liten för att visa och sälja glaset på ett rationellt sätt.

Det blir den gamla utställningslokalen, som är granne med sekundan, som får släppa till utrymme. Där har man röjt ut och satt igång med omändringen.

Christer Johansson och hans mannar i Boda är nu ansvariga för att jobbet blir klart i tid innan turisterna stormar in. Utifrån kommer man inte att märka någon skillnad. Man vill värna om den gamla bruksmiljön.

På skissen kan man se att man, som förut, går in på husets framsida mot vägen. Utgången blir dock genom en ny kassaspärr av snabbköpstyp på husets långsida. Utställningen får behålla nedre delen av sitt utrymme kan man också se.

Om K V FORNELL

I den här tidningen har vi inte för vana att skriva personnotiser, det har vi till och med beslut på.

Ibland är det både befogat och nödvändigt dock. Som nu, då vi vill presentera Karl Valter Fornell, 36 år.

Anledningen är att han numera är produktionschef för alla bruk i Kosta Boda AB. Tidigare var han »bara» prodchef för Kosta Glasbruk.

Dessutom skall K V efterträda Stig Rasmussen, som teknisk chef, då han drar sej tillbaka vid semestertid.

Man kan också berätta om K V Fornell att han är dalmas, uppvuxen i Lappland. Flyttade direkt efter studenten till Lund från Lappland. Blev civilingenjör på Lunds Tekniska Högskola 69-70. Sedan följde praktik på mekanisk industri i 4 år, innan han styrde kosan söderut. Långt söderut, till Afrika och Gränges gruvor. Efter tre år kom han hem till Sverige och Göteborg för att jobba som produktionschef för Gränges.

Sedan 2 år finns han på Kosta, det vet alla där. Men nu vet vi andra också.

TIPSET

I detta nummer blir det inget tips att försöka lösa. Det kom bara sex lösningar till Tipset 4/78 och inget var rätt.

Redaktionen undrar om det berodde på den ansträngande julen eller ointresse för denna lekfulla sysselsättning.

Vi tar en paus medan vi undrar färdigt. Kanske vi återkommer i spalterna så småningom.

Rätt rad, slutligen, ser ut så här:

x x 1 2 1 2 1 1 x 2 2 1

INSÄNT

»I dag den 2 mars slutar jag mitt arbete på Kosta Boda AB efter 15 års tjänst. Till alla chefer och arbetskamrater vill jag passa på att säga: Tack för det goda kamratskapet och den arbetsgemenskap jag känt genom åren.»

Sven Ericsson

not.: Sven Ericsson kom till företaget först som produktionschef för Johansfors och Boda Glasbruk 1964. Under de senaste åren har han arbetat på Utvecklingsavdelningen i Kosta.

Nu väntar ett arbete som produktions- och utvecklingschef hos Bigso AB i Nybro.

Red.

